

Intervju: Wolfgangom Petritschem, Visoki predstavnik za BiH: "HVO nikad nije dobio svojih 1,16 milijardi Kuna iz Hrvatske"

Samo u 1999. Godini Vlada Hrvatske osigurla je 1,16 milijardi Kuna za potrebe HVO-a i ratnih stradalnika. A prikazano je da je od te svote 183 milijuna Kuna prošlo kroz tvrtku Monitor M, zatim 692 milijuna Kuna koji su bili namijenjeni HVO-u i jos 285 milijuna Kuna koje su bile namijenjene za socijalnu skrb. Najveci dio tog novca nikad nije ni dosao do onih kojima je bio namijenjen.

Niti godinu dana otkako je Visoki predstavnik Wolfgang Petritsch uveo Privremenu upravu u Hercegovacku banku, istraga o tom slucaju nije završena. Austrijski diplomat, koji je nedavno ustvrdio kako je slucaj Hercegovacke banke bio najveća bosanskohercegovacka kriza nakon rata, ipak je uvjeren da će rezultati istrage razotkriti "jezgru kriminala", bas kao sto je uvjeren da će u potpunosti zazivjeti i sporazum o ustavnim promjenama potpisan u OHR-u.

Vecernji List: Kako danas nakon godinu dana gledate na slucaj Hercegovacke banke i na rezultate istrage o njezinu poslovanju?

WP: Slucaj Hercegovacke banke mnogo je ozbiljniji nego sto sam na pocetku istrage očekivao. To je razlog zbog kojeg privremena upraviteljica i Odjel za borbu protiv korupcije djeluju tako da ne otkrivaju potankosti istrage i imena osoba koje su oclto pocinile kaznena i nezakonita djela. Konacno, prosudbu o tom pitanju treba reci neovisno sudstvo u BiH i kao

sto sam govorio od pocetka, ne zelim otkriti niti jedno ime ako ta osoba nema mogucnost braniti se pred redovitim sudom. To je vaznije od banke, tu je rijec o vladavini prava. Medjutim, sasvim je jasno da su moje sumnje utemeljene i da mjerodavne institucije nalaze sve vise dokaza o rasirenoj prijevari. Ocigledno da je tu postojala i politicka dimenzija jer su u to doba hrvatski ekstremisti krenuli u osnivanje hrvatske samouprave. Da bi se osnovala takva mini-drzava, u sklopu stvarne drzave potrebno je dosta novca.

Opet bih uveo Privremenu upravu

Vecernji List: Je li vasa odluka o uspostavi privremene uprave bila vise motivirana tim politickim razlozima ili uocnim nepravilnostima u radu banke?

WP: Bilo je sasvim jasno da smo ponajprije motivirani nezakonitim aktivnostima banke. U biti novac je nestao bez ikakva traga i ocito se nije radilo prema bancinim propisima. Koliko je Hercegovacka banka pogresno djelovala, pokazuje primjer novca koji je dosao od hrvatske Vlade. Samo u 1999. godini Vlada Hrvatske osigurala je 1,16 bilijuna kuna za potrebe HVO-a i ratnih stradalnika. A prikazano je da je od te svote 183 milijuna kuna proslo kroz tvrtku Monitor M, zatim 692 milijuna kuna koji su bili namijenjeni HVO-u i jos 285 milijuna kuna koje su bile namijenjene za socijalnu skrb. Najveci dio tog novca nikad nije ni dosao do onih kojima je bio namijenjen, a to su samo podaci za 1999. godinu, iako se podaci ni za ostale godine ne razlikuju mnogo od ovih. Rijec je, dakle, o skandaloznoj zloporabi javnih sredstava.

Vecernji List: Znaci, vi biste i danas postupili isto, uveli biste Privremenu upravu u Hercegovacku banku?

WP: Da. Privremena upraviteljica i strucnjaci koji rade na tom slucaju smatraju da je to ispravna odluka, ali, ipak, postoje stotine tisuca pisanih dokumenata, milijuni kompjutorskih

dokumenata, koje treba analizirati i zbog kojih istraga traje dugo. Mnogo toga je učinjeno u ovih godinu dana, ali sasvim je jasno da mi želimo pružiti cjelokupnu sliku koja će prikazati tu prijevaru. Spreman sam pričekati, a ne slaviti unaprijed trijumf. Hrvatima ćemo ponuditi cjelovitu sliku o tome tko su ti kriminalci koji se kriju iza Hercegovačke banke. Tako želim pomoći hrvatskom narodu u BiH i pridonijeti da se stvori zdravo ekonomsko okruženje u cijeloj BiH.

Ne svodim Hrvate na manjinu

Vecernji List: U nekim hrvatskim krugovima, a posebno unutar struktura HDZ-a, postoji jako uvjerenje kako ste upravo vi svojim djelovanjem u BiH pridonijeli da Hrvati od statusa konstitutivnog naroda u BiH budu svedeni na razinu nacionalne manjine?

WP: To su apsolutne gluposti. Zasto su trojica pregovaraca iz HDZ-a ostali do kraja pregovora o ustavnim promjenama koji su vodjeni u OHR-u. Zasto je Kresimir Zubak, koji je odbio potpisati Daytonski sporazum potpisao taj sporazum o ustavnim promjenama. Zato što je to jako dobar sporazum za Hrvate. HDZ u svom fundamentalističkom suprotstavljanju svemu što bi donijelo napredek ovoj zemlji, nije imao hrabrosti potpisati ovaj sporazum, iako HDZ-ovi pregovaraci znaju da su i oni svojim prijedlozima pridonijeli da taj sporazum o ustavnim promjenama bude vrlo povoljan za Hrvate. Zubak je također bio vrlo zestok pregovarač i vidim njega kao najvećeg patriota na tim pregovorima. On je za Hrvate u tim pregovorima učinio dosta mnogo. On je za mene bio težak pregovarač, ali istodobno smatram da mu se Hrvati trebaju zahvaliti što se izborio za takva ustavna rješenja. Hrvati također trebaju imati na umu da je i hrvatska Vlada pozdravila taj sporazum, iako je i sama bila skeptična za pregovora. Pravi pobjednici ovih pregovora o ustavnim promjenama su bosanskohercegovački Hrvati, a HDZ je zapravo najveći gubitnik.

Vecernji List: Kako onda objasnjavate rezultate istraživanja

javnog mnijenja, koja pokazuju cak odredjeni pad popularnosti Kresimira Zubaka i NHI-ja?

WP: Pokusavam biti u potpunosti objektivan i stoga mogu kazati da je tu rijec o vrlo dobrom sporazumu za Hrvate i tako smatra cijela medjunarodna zajednica i svi Hrvati koji znaju o cemu govorim. Kada sagledate sto su Hrvati dobili, primjerice u Republici Srpskoj, ne znam kako netko moze tvrditi da je to los rezultat. Zelim apelirati na Hrvate da pozorno procitaju sporazum i dodju do vlastita misljenja, a ne da dopuste da na njih utjecu egoisti iz HDZ-a, koji misle samo na sebe. Oni time ze le kamuflirati svoj poraz.

Buducnost HDZ-a jedino u umjerenim politicarima

Vecernji List: Prilicno ste uvjereni u zazivljavanje sporazuma iz OHR-a, iako je Skupstina RS-a prihvatila amandmane koji su umnogome oprecni s tim sporazumom?

WP: Mi pozorno razmatramo zakljucke skupstine RS. Ja vas, medjutim, uvjeravam da taj sporazum mora biti stopostotno proveden. Prihvatit cu samo takvu provedbu u oba entiteta. Mora postojati apsolutna simetrija u provedbi sporazuma u oba entiteta.

Vecernji List: Je li vas iznenadilo sto Skupstina RS nije poslusala vasa upozorenja?

WP: Za mene nije iznenadjuiuce da nacionalisti imaju najvece poteskkoce sa sporazumom koji znaci napredak za BiH. Ali, na kraju ce sva tri konstitutivna naroda i svi gradjani uvidjeti da je to najbolji moguci dogovor koji se mogao postici.

Vecernji List: Mislite li da bi uspjeh HDZ-a na izborima mogao negativno utjecati na razvitak dogadjaja kakav predvidjate?

WP: Jos sam pod dojmom tih pregovora koji su trajali vise od stotinu sati i u kojima su sudjelovala I tri predstavnika HDZ-a. Njih su Jelavic i slicni sprijecili da stave potpis.

Uvjeren sam da takvi ljudi mogu odigrati konstruktivnu ulogu na politickoj sceni u BiH. Ocito je, medjutim, da takve ljude onemogucavaju ekstremisti u redovima vlastite stranke. Ako umjereni politicari dobiju veci utjecaj i povjerenje unutar stranke, vjerujem da bi HDZ ponovno mogao postati dijelom politicke scene u BiH. Ali, dok je takvo vodstvo HDZ-a, nisam optimist.

Vecernji List: Gospodine Petritschu, uskoro odlazite s duznosti Visokog predstavnika. Kako biste u nekoliko recenica opisali razvitak dogadjaja u BiH za vaseg boravka ovdje?

WP: Mislim da sam pomogao gradnji Bosne i Hercegovine. Kada sam dosao u BiH, postojala su dva entiteta s mnogo paralelizama i nije bilo zajednickih nastojanja. Nije bilo ustavne zastite za pojedine narode u entitetima. BiH je uspjela postati clanica Vijeca Europe i napokon se dogadja ono za sto se borim od svog dolaska u ovu zemlju. BiH je s tri konstitutivna naroda europska zemlja i kao takva se pocinje ukljucivati u europske integracije.

Vecernji List: Je li vam zao zbog nekih odluka koje ste donijeli ili zbog nekih koje niste, a trebali ste ?

WP: Pa, smatram da sam od pocetka trebao trebao biti stroziji u pogledu nezakonitih poslova. To je nesto u cemu sam bio i previse strpljiv kada je u pitanj donosenje odluka. Ali, sada kada pogledam unatrag, uvidjam koliko je bilo nuzno praviti korake usmjerene protiv radikalnih elemenata, ekstremista u svim redovima.

Vecernji List: Na kraju, sto mislite kako ce izgledati BiH za pet godina?

WP: Vjerujem da za pet godina nece biti fenomena poput Hercegovacke banke i da ce osobe poput Ante Jelavica i Nikole Poplasena te nacionalisticke stranke pripadati proslosti, a Bosnjaci, Srbi i Hrvati biti europejci, te ce za sve njih biti vise radnih mjesta.